

Respons

De palestinske områdene: Flytting mellom ulike deler av de okkuperte palestinske områdene

Problemstilling/spørsmål:

- Er det mulig for palestinere å flytte mellom Gaza og Vestbredden eller internt på Vestbredden?
- Hvilke formelle bestemmelser eller praktiske forhold hindrer palestinere fra å flytte fra ett område til et annet?

Flytting mellom Vestbredden og Gaza

Ifølge representanter for den israelske menneskerettighetsorganisasjonen Hamoked som Landinfo snakket med i juni 2009, kunne palestinere på 1990-tallet relativt enkelt reise mellom Vestbredden og Gaza. Etter 2000 har denne muligheten blitt sterkt begrenset.

I henhold til Article 28 i Annex III av Oslo-avtalen, har de palestinske selvstyremyndighetene ansvaret for å oppdatere folkeregistrert adresse i det palestinske folkeregisteret. Israel er forpliktet til å oppdatere sin kopi av folkeregisteret når selvstyremyndighetene sender melding om endring av adresse. Etter utbruddet av den siste intifadaen i september 2000, stoppet imidlertid Israel alle oppdateringer av adresseendringer fra Gaza til Vestbredden (B'Tselem & Hamoked 2008, s. 2).¹ Ifølge Hamoked, kunne Gaza-registrerte palestinere etter dette kun få tillatelse til å bo på Vestbredden dersom de var gift og hadde barn på Vestbredden og dersom israelske myndigheter ikke hadde sikkerhetsmessige anmerkninger på vedkommende.

¹ I 1994 tok de palestinske selvstyremyndighetene over ansvaret for folkeregisteret over den palestinske befolkningen i Gaza og på Vestbredden med unntak av Øst-Jerusalem. Israelske myndigheter har imidlertid beholdt en kopi av registeret. Alle endringer eller tilføyelser som palestinske myndigheter ønsker å gjøre i registeret må i praksis godkjennes av israelsk side for at de skal bli gyldige. Palestinere som stoppes i israelske politikontroller eller for kontroll på israelske grenseoverganger på israelske militære kontrollposter inne på Vestbredden, blir sjekket opp mot den israelske kopien av registeret. Endringer i folkeregistrerte opplysninger som ikke er fulgt opp i den israelske kopien, vil følgelig ikke bli godtatt i israelske kontroller.

Etter Hamas sin voldelige maktovertakelse i Gaza i juni 2007, innførte Israel et nytt system med oppholdstillatelser på Vestbredden for palestinere fra Gaza (B'Tselem & Hamoked 2008, s. 2). De som fikk disse tillatelsene var fortrinnsvis høyt plasserte medlemmer av Fatah og representanter for de palestinske selvstyremyndighetene som flyktet til Vestbredden av frykt for forfølgelse fra Hamas. Ifølge Migrationsverket, som siterer opplysninger fra det israelske forsvarsdepartementet, gjaldt dette et par hundrede personer (Migrationsverket 2008, s. 40). Disse bestemmelsene fikk tilbakevirkende kraft, slik at også Gaza-registrerte palestinere som hadde bodd på Vestbredden i mange år nå ble ansett som "illegale" på Vestbredden, med mindre de kunne skaffe en oppholdstillatelse. Denne gruppen risikerer nå deportasjon til Gaza dersom de blir pågrepet av israelsk politi eller stoppet for kontroll ved en av de israelske kontrollpostene på Vestbredden (B'Tselem & Hamoked 2008, s. 2-5).

Ifølge representanter for Hamoked, er det i dag i praksis umulig for palestinere fra Gaza å få tillatelse til å flytte til Vestbredden. Ekteskap med palestinere fra Vestbredden er ikke lenger et godkjent kriterium.² Derimot ser det ut til at israelske myndigheter tillater at Vestbredden-registrerte palestinere flytter til Gaza (B'Tselem & Hamoked 2008, s. 3).

Flytting internt på Vestbredden

Palestinernes bevegelsesfrihet innad på Vestbredden er sterkt begrenset. Mellom mange av byene og landsbyene finnes permanente og midlertidige israelske kontrollposter, i tillegg til en lang rekke andre former for veisperringer hvor palestinere risikerer å bli stoppet.³ Palestinere har ikke adgang til de israelske bosettingene på Vestbredden eller "sikkerhetssoner" som eksisterer rundt mange av bosettingene. Separasjonsbarrieren som er under bygging på Vestbredden avskjærer den palestinske befolkningen fra flere områder vest for barrieren. I disse områdene, som Israel har erklært som militære soner, behøver innbyggerne spesielle tillatelser for å kunne bli boende. Besøkende fra andre deler av Vestbredden behøver spesielle besøkstillatelser. Palestinere fra Vestbredden behøver også en spesiell tillatelse for å besøke Øst-Jerusalem eller Israel. Store deler av Jordan-dalen er erklært som militært område som palestinere ikke har adgang til uten særskilt tillatelse. Ytterligere landområder øst for Betlehem er tiltenkt som naturreservat, og er også underlagt spesielle bruks- og besøksrestriksjoner (OCHA 2009).

² Ifølge Hamoked er regelverket uoversiktlig og gjenstand for stadige endringer. I henhold til de siste bestemmelsene som Hamoked mottok fra israelske myndigheter i desember 2008, kan oppholdstillatelse på Vestbredden innvilges til følgende Gaza-registrerte palestinere:

- Foreldreløse barn uten nære omsorgspersoner i Gaza
- Eldre og pleietrengende uten familie i Gaza
- Palestinere med behov for medisinsk behandling på Vestbredden som ikke er tilgjengelig i Gaza.

Oppholdstillatelsene skal være gyldige i seks måneder med mulighet for fornyelse dersom kriteriene fremdeles er oppfylt. Etter syv år med sammenhengende tillatelse vil man kunne endre folkeregisteradresse til Vestbredden. Ifølge Hamoked er det i praksis ingen som oppfyller kriteriene.

³ Enkelte ganger blir kontrollpostene sperret av for reisende. Dette har skjedd bl.a. i forbindelse med visse jødiske høytider eller etter voldsepisoder. Våren 2009 ble enkelte faste kontrollposter mellom palestinske byer på Vestbredden avvirket (OCHA 2008, Haaretz 2009).

Til tross for disse begrensningene er det som regel mulig for palestinerne å reise mellom de delene av Vestbredden som ikke er underlagt spesielle restriksjoner eller som er erklært som militære soner. Den palestinske menneskerettighetsorganisasjonen Al-Haq, opplyste til Migrationsverket i mars 2008 at palestinerne på Vestbredden i praksis kan flytte internt på Vestbredden, selv om de som regel forblir folkeregistrert på sitt fødested (Migrationsverket 2008, s. 41). Hamoked opplyste i en e-post til Landinfo i juni 2009 at det var svært vanskelig for palestinerne å endre folkeregisteradresse fra en del av Vestbredden til en annen. Palestinere ble imidlertid som regel ikke forhindret fra å bo eller arbeide andre steder på Vestbredden enn der hvor de var folkeregistrert, med unntak av de militære sonene i Jordandalen, områdene vest for separasjonsbarrieren eller i Øst-Jerusalem.⁴

Selv om det er praktisk mulig for de fleste palestinerne å flytte internt på Vestbredden, er mange forhindret av økonomiske årsaker. Ifølge representanter for Hamoked, har prisene på eiendom falt i områdene vest for separasjonsbarrieren på grunn av de nye israelske restriksjonene i disse områdene. Dermed er det i praksis vanskelig for befolkningen å selge for eventuelt å starte opp på nytt et annet sted på Vestbredden. I følge B'Tselem (2007, s. 13-16) har også boligprisene i sentrum av Hebron nær de israelske bosettingene falt kraftig, hvilket gjør at en del familier antagelig ikke har råd til å flytte.

Ifølge en representant for det palestinske innenriksdepartementet i Ramallah, som Landinfo snakket med i juni 2009, befinner det seg anslagsvis 20 000 uregistrerte personer i de palestinske områdene. Dette dreier seg bl.a. om palestinerne som ble strøket fra folkeregisteret forut for at selvstyremyndighetene ble opprettet i 1994. De fleste av dem mangler oppholdstillatelse og befinner seg illegalt i de palestinske områdene.⁵ I likhet med Gaza-registrerte palestinerne på Vestbredden uten særskilt oppholdstillatelse på Vestbredden, er de uregistrertes bevegelsesfrihet på Vestbredden sterkt begrenset, da de ikke kan krysse israelske kontrollposter uten å risikere å bli arrestert.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

⁴ Ifølge Hamoked forsøker mange palestinerne fra Vestbredden å reise til Jordan-dalen om sommeren for å arbeide i jordbruket. Tidligere ble mange av disse stoppet av det israelske militæret og informert om at kun de som var registrert bosatt i området fikk anledning til å passere. Israel skal nå ha gått bort fra denne praksisen med å nekte palestinerne adgang til jordbruket i Jordan-dalen. Hamoked kjenner til andre isolerte tilfeller av at palestinerne blir nektet adgang til bestemte områder fordi de ikke er folkeregistrert i det aktuelle området. De har imidlertid ikke oversikt over hvor utbredt dette problemet er.

⁵ Ifølge det palestinske innenriksdepartementet og Hamoked, ble mellom 40 000 og 50 000 tidligere uregistrerte personer innvilget familiejenforening i løpet av 2008. De fleste hadde imidlertid ennå ikke fått tildelt et identitetsnummer og eget identitetskort per juni 2009.

Referanser

Skriftlige kilder

- B'Tselem (2007, mai). *Ghost Town. Israel's separation policy and forced eviction of Palestinians from the center of Hebron*. B'Tselem. Jerusalem. Tilgjengelig fra http://www.btselem.org/Download/200705_Hebron_eng.pdf [lastet ned 26. juni 2009]
- B'Tselem & Hamoked (2008, september). *Separated entities. Israel divides Palestinian population of West Bank and Gaza strip*. Jerusalem: B'Tselem. Tilgjengelig fra http://www.btselem.org/Download/200809_Separated_Entities_Eng.pdf [lastet ned 26. juni 2009]
- Haaretz (2009, 24. juni) Israel removes dozens of West Bank roadblocks. *Haaretz*. Tilgjengelig fra <http://www.haaretz.com/hasen/spages/1095231.html> [lastet ned 26. juni 2009]
- Migrationsverket (2008, 28. april). *Palestinska områdena mars 2008. Rapport från Migrationsverkets besök i Israel, Gazaremsan och Västbanken 13-18 mars 2008*. Norrköping: Migrationsverket. Tilgjengelig fra <http://www.migrationsverket.se/include/lifos/dokument/www/08042853.pdf> [lastet ned 26. juni 2009]
- OCHA (2009, 25. mai) *West Bank movement and access update*. Jerusalem: OCHA. Tilgjengelig fra http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_movement_and_access_2009_05_25_english.pdf [lastet ned 26. juni 2009]

Muntlige kilder

- Representanter for Hamoked. Samtale i Jerusalem 2. juni 2009, i forbindelse med Landinfos tjenestereise til de palestinske områdene.
- Representant for det palestinske innenriksdepartementet. Samtale i Ramallah 3. juni 2009, i forbindelse med Landinfos tjenestereise til de palestinske områdene.
- E-postkorrespondanse med Hamoked i juni 2009.

© Landinfo 2009

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.